

Куліш В.О.

*студент 1 -го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ

в конституції України передбачено: «кожен має право на правову допомогу». очевидно, що професійна діяльність, пов'язана з наданням консультацій, довідок щодо законодавства, роз'ясненням юридичних питань, складанням заяв, скарг та інших документів правового характеру, здійсненням представництва в суді, інших державних органах потребує особливої уваги, а особи, які цю діяльність здійснюють, мають бути юридично захищені.

На сучасному етапі професією, яка має пряме і пріоритетне відношення до надання правової допомоги громадянам і вимагає високої професійності, відповідальності та самовіддачі, є професія адвоката. його діяльність пов'язана з низкою значних ризиків, включаючи ризики заподіяння ненавмисної шкоди клієнту. оскільки адвокат бере на себе відповідальність за професійне виконання своїх обов'язків, піддаючи власну репутацію ризику, він має бути захищений законодавством України, зокрема, від позовів клієнтів, які ставлять під сумнів його професійність, та від помилок, які можуть мати місце під час здійснення його діяльності.

Хоча адвокатська діяльність в Україні і регулюється різними нормативно-правовими актами, основним з яких є Закон України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 р. № 2888-ХІІ, документа, який остаточно врегулював би питання забезпечення належного захисту клієнта та професійну відповідальність адвоката під час здійснення його діяльності, наразі немає. у вищезазначеному Законі також відсутнє потрібне досить важливе положення щодо нормативного регулювання страхування ризиків адвокатської діяльності, точніше кажучи, — страхування професійної відповідальності адвокатів, що є розповсюдженою практикою в зарубіжних країнах.

сьогодні в Україні невирішена проблема полягає в тому, що: по-перше, недостатньо обґрунтованою є сама необхідність введення в нашої державі інституту страхування професійної відповідальності адвокатів; по-друге, потребують додаткового досліджен-

ня норми законодавства, які визначають правові взаємовідносини між адвокатом і клієнтом;

На сьогоднішній день на українському страховому ринку з'являється новий і досить специфічний вид страхування відповідальності – страхування професійної відповідальності адвокатів, яке надає кожному клієнту можливість пред'являти їм претензії за помилки, допущені при виконанні ними професійних обов'язків.

страхування професійної відповідальності адвокатів є обов'язковим в багатьох зарубіжних країнах. Їх досвід демонструє успішне функціонування обов'язкового страхування професійної відповідальності адвокатів як страхування відпо-відальності юридичних консультантів у взаємовідносинах з клієнтом. в Україні, відповідно до п. 27 ст. 7 Закону України «Про страхування», одним із обов'язкових видів страхування є страхування професійної відповідальності осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, за переліком, встановленим кабінетом міністрів України. але даний перелік, зокрема, і умови обов'язкового професійного страхування, до сьогоднішнього дня виконавчим органом держави не встановлені. у цьому випадку страхові договори професійної відповідальності адвокатів укладаються на підставі загальних правил страхування, розроблених самими страховими компаніями. оскільки відповідальність адвокатів є значною, виникає загальна проблема страхування адвокатського ризику.

Під адвокатським ризиком можна розуміти певну подію, внаслідок якої адвокат бере на себе відповідальність за надання ним юридичних послуг.

можна виокремити такі види захисту професійної відповідальності адвокатів.

1. майновий. одним із можливих варіантів захисту професійної діяльності адвокатів є укладання страхового договору. так, ст. 4 Закону України «Про страхування» передбачає, що предметом договору страхування можуть бути майнові інтереси, що не суперечать закону і пов'язані з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі. тому можна визначити, що в основу даного захисту покладені саме майнові інтереси, які повинні відшкодовуватися.

2. договірний. до підстав страхування професійної відповідальності адвокатів належить також порушення умов договору між адвокатом та клієнтом щодо надання юридичних послуг. осо-

ба, яка придбала послугу, розраховує на компетентність та професійність діяльності адвоката. якщо клієнту завдано шкоди, він має право притягти адвоката до юридичної відповідальності в судовому порядку.

3. колективний. відповідно до п. 1 ст. 1172 цивільного кодексу України, юридична або фізична особа відшкодовує шкоду, завдану їхнім працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків. суб'єктом відповідальності в цьому випадку виступає не тільки адвокат, але й вся організація, в якій він працює.

отже, ідея запровадження страхування професійної відповідальності адвокатів є нагальною для України та полягає у розробці зручної системи, яка б охоплювала всіх адвокатів, базувалася на принципі рівності всіх учасників правовідносин, забезпечувала можливість підвищення професійних якостей адвокатських послуг, надавала можливість ефективного розвитку ринку страхових послуг, сприяла впевненості клієнтів в якості адвокатських послуг.

внесення змін до нормативно-правових документів щодо страхування професійної відповідальності адвокатів можна здійснити шляхом вдосконалення Закону України «Про адвокатуру», в якому варто зазначити умови страхування професійної діяльності адвокатів.

Необхідність введення в практику адвокатської діяльності саме обов'язкового, а не добровільного, страхування професійної відповідальності адвокатів вплине на активність діяльності адвокатських організацій, що матиме позитивні наслідки для надання в державі правової допомоги в цілому.